

PRVA NEDJELJA DOŠAŠĆA C

Uvod

Današnjom nedjeljom: Prvom nedjeljom došašća, započinje nova liturgijska godina C (2010.). Ovom nedjeljom započinje Došašće, a to je vrijeme neposredne pripreme za Božić. Došašće je vrijeme kada se sjećamo Kristova dolaska na svijet. Kroz 4 nedjelje spominjat ćemo se kako su ljudi prije Krista očekivali njegov dolazak, iščekivali su Mesiju. Dok ćemo se mi sada pripravljeni da ovog Božića postanemo što više Kristovi, živjeti u uzajamnoj ljubavi s njim i sa svojim bližnjima, ostvarujući čovječniji svijet. Mesiju su ljudi iščekivali, a kad je došao, postao je nadahnuće ljudske povijesti. S njim je započela *nova era*, naša era. Mi i danas svoje vrijeme brojimo od njegova dolaska, njegova rođenja. Kristov dolazak predstavlja središnji događaj liturgijske godine: Isus je ušao u našu ljudsku povijest. Kada je Krist došao na svijet, povijest dobiva svoje izričito usmjerenje. Ljudi su i prije Krista čeznuli za Bogom, poštivali su Božji Zakon i tako ostvarivali Božji naum, u Starome zavjetu. S dolaskom Isusa sve ljudsko nastojanje usmjerava se k zajedništvu u *ljubavi*. To zajedništvo u ljubavi Kristova Duha ostvaruje se na svim razinama: u obitelji, u zajednicama, narodima i u čitavom svijetu. Ljubav je taj novi zamah koju je u povijest donio Isus Krist. Čovjek je time spoznao da nije više sam, da mu nitko ne smije biti tuđinac i stranac, jer su svi ljudi braća, po Isusu i Ocu nebeskome. Zbog toga svaki kršćanin mora graditi povijest kroz zajedničko zalaganje. Dakle, živjeti s drugima i za druge. To je smisao događaja koji ćemo proslaviti o Božiću i na koji se pripravlamo u ovo vrijeme došašća. Prva dva tjedna došašća nemaju, zapravo, za cilj usmjeriti naš pogled prema slavljenju Božjeg utjelovljenja, nego prvenstveno prema onome što je srž naše vjere – prema *Kristovom ponovnom Dolasku*.

Najava

Došašće je vrijeme našeg *zaganja*. Živjeti zajedno i ostvarivati ljubav u zajedništvu, predstavlja zahtjev koji zapravo nema svoga kraja, jer ljubav je beskrajna, nikad posve dostižna. Kroz prva dva tjedna došašća liturgija nas upućuje na stvarnost, na pitanje: „Čemu se nadati?“ *Nada* tvori srž življenja kršćanske vjere. Ovo je vrijeme vjere i *pouzdanja* naspram tjeskobi i očajanju. Nemamo se čega bojati uz vjeru u Krista i nadu u vječni život.

Tumačenje čitanja

Prvo čitanje (Jr 33, 14-16)

Čitanje Knjige proroka Jeremije

Prorok Jeremija je prorok 7. stoljeća pr. Kr. Ime Jeremija od hebrejskog znači: *podignuti, uspraviti*. Prema tome, ime bi u prijevodu značilo „Jahve ga je podigao,“ („uzvisio“). Rođen je oko 650. god. pr. Kr., u svećeničkoj obitelji koja je obavljala u jeruzalemskom hramu kulturnu službu. Stanovali su u mjestu Anatotu, nekoliko kilometara od Jeruzalema. (Mjesto je i danas naseljeno, naziva se 'anata'). Pozvan je u proroke vrlo mlad (Jr 1,6-7). Kao godina njegova poziva prihvaća se 627. pr. Kr., u vrijeme vladavine kralja Jošije. Po naravi je bio blag, mekan, osjećajan, prava pjesnička duša. On sudbinu svoga naroda doživljava kao svoju osobnu, a svoju osobnu kao sudbinu Božje riječi u narodu. Sam je tvrdio da je bio prikladniji za društvo veseljaka, nego za tegobnu i samotničku službu navjestitelja Božje riječi koga zapravo svi vrijeđaju i ismijavaju (Jr 15,17). Njegova zadaća bila je upravo najava teških nevolja koje će zadesiti njegov narod kao posljedicu lošeg odnosa prema Bogu. U vrijeme proroka Jeremije slabi asirsko okupatorsko carstvo. Tako je Judeja mogla sigurnije i mirnije živjeti. Kralj Jošija (640-609), uvodi reforme, kako svjetovne, tako i vjerske. On uvodi

centralističku vladavinu: jedan kralj, jedan Hram, jedan kult, jedan Bog. Nitko mu izvana nije više mogao prijetiti. No ta sigurnost i mir nisu dugo potrajali. Na istoku se diže nova svjetska velesila, Babilonija, koja ruši Asiriju (Niniva, glavni grad, pada 612). i postaje prijetnja za Judeju. Babilonska vojska prvi put osvaja Jeruzalem 597., a drugi put, jaka babilonska vojska na čelu s Nabukodonozorom 587., osvaja grad i razara ga do temelja. Kralj Sidkija je zarobljen, odveden u Babilon, gdje je uskoro i umro (2 Kr 25, 6-7). Jeremijino se djelovanje dijeli na ČETIRI razdoblja. PRVO razdoblje, od trenutka poziva do Jošijine vjerske obnove (626-622). (Jr 1-6). DRUGO razdoblje proteže se kroz vrijeme (608-597), za vladavine kralja Jojakima. U to vrijeme prorok napada kult u jeruzalemskom Hramu i steče neprijatelje, u svećenicima, a i u samom kralju. Bio je proganjan i osuđivan, sa zabranom ulaska u Hram. TREĆE razdoblje pada u njegovo najteže vrijeme, između prvog 597. i drugog 587. osvajanja grada Jeruzalema i konačnog uništenja Jeruzalema i Judeje 587. god. pr. Kr. Dakle, s ovim teškim krajem, za njega i njegov narod, Jeremijine su se prijetnje ostvarile. Prorok je bio i dalje napadan i bijegom u Egipat spasio je život (Jr 37). ČETVRTI period Jeremijine djelatnosti zbiva se u Egiptu. U današnjem **1. čitanju**, prorok Jeremija govori svome narodu: „*Evo dolazi dan (kaže Gospodin) kad ću ispuniti... obećanje što ga dadoh domu Izraelovu i domu Judinu.*“ Jeremija zove narod na obraćenje, ali ga narod ne sluša. No unatoč tome, Bog će sam naći putove spasenja. Jeremija vjeruje u Jahvino spasenje: „*U one dane i u vrijeme ono učinit ću da nikne Davidu izdanak pravedni; on će činiti pravo i pravicu na zemlji.*“ Bog će sam narod obratiti sebi. On će mu stvoriti *novo srce*. On će u srce upisati *novi zakon* i narod će opet živjeti u zajedništvu s Bogom, Jahvom (Jr 31, 31-34). U ovom nedjeljnom čitanju, Jeremija navješćuje novog Mesiju. On je Davidov „*izdanak predivni.*“ I prorok Izaija kaže: „*Isklijat će mladica iz panja Jišajeva, izdanak će izbiti iz njegova korijena*“ (Iz 11,11). Izraelski narod (potomstvo Jišaja, oca Davidova) jest kao sasječeno drvo. No preostao je živi panj, iz kojega izbija Izdanak, Krist Spasitelj. Njegovo spasiteljsko djelo bit će savršeno. Grad Jeruzalem će dobiti novo ime i zvat će se: „Gospodin – Pravda naša!“

Psalam (Ps 25, 4-5. 8-10. 14.)

Psalam 25 je Davidov i ima naslov „Molitva u pogibelji.“ Psalam izabran za 1. adventsku nedjelju, je molitva vjernika koji „*uzdiže dušu svoju Gospodinu.*“ David, poznati Božji pobožnik moli ga: „*Pokaži mi, Gospodine, svoje putove, nauči me svojim stazama! (hoditi).*“ On traži Božju istinu, njegovo pouzdanje, njegovu dobrotu i pravednost, njegovu ljubav. Bog je njegov (Davidov) i naš Spasitelj... „*Ti si Bog moj Spasitelj: u tebe se pouzdajem svagda.*“ Gospodin nikoga ne napušta: „*On i grešnike na put privodi. On ponizne u pravdi vodi i uči malene putu svome.*“ Pjesnik govori o vjeroispovijesti (vjernika) onih koji se u njega uzdaju. A zadnji redak poučava Davida, njegov narod, a i nas: „*Prisan je Gospodin s onima koji ga se boje i Savez svoj objavljuje njima.*“ Bojati se Jahve: tipičan je izraz vjernosti Savezu. Taj strah sadrži u isto vrijeme i Božju ljubav i apsolutnu poslušnost svemu što Bog zapovijeda. Misli se i na strah pred grijehom, strah da ne uvrijedimo i ne izgubimo Božju ljubav.

Drugo čitanje (1 Sol 3, 12; 4,2)

Čitanje Prve poslanice svetoga Pavla apostola Solunjanima
 Poslanicu Solunjanima Pavao je napisao u Korintu. Poslanica se upravlja „*crkvi Solunjana*“ (Riječ „*crkva*“ u grčkom glasi „*eklesia*“, dolazi od hebrejske riječi „*gahal*“, kojom se označava skup ili zajednica Božjega naroda u hodu prema Obećanoj zemlji). U ondašnjoj solunskoj sredini značila je pravno okupljanje građana nekoga grada. Takvo okupljanje kršćana bilo je javno i službeno sastajanje u Isusu Kristu. Kod toga se okupljanja Pavlovo pismo čita kao propovijed. Vjernici su Božji narod koji se skuplja i u njihovoj se sredini ostvaruje spasenje po Isusu Kristu. Spasenje je nazočno i u samom Pavlovu pozdravu. *Milost vam i mir braćo!* MILOST u grčkom je pojam za: radost, ali i dobročinstvo i naklonost što je

Bog iskazuje svojoj zajednici. I riječ *mir*, kaže više nego što znači naš pojam za mir. MIR uključuje: sreću, zadovoljstvo, skrovitost, blagoslov, sveukupno spasenje što ga je Bog pripremio svojim. U solunskim se vjernicima, po Pavlu, dogodilo pravo obraćenje, odvojili su se od svojih ranijih bogova. Novi im život leži u budućnosti. Solunsku kršćansku zajednicu obilježava *ufanje* (uzdanje) u Gospodina Isusa Krista. Oni se od njega *nadaju* spasenju i savršenstvu (9-10). Današnje **2. čitanje**, Pavlove Prve poslanice Solunjanima učvršćuje ih u vjeri u Isusa Krista i njegov ponovni Dolazak. Pavao im veli: „*Učvrstio vam (Krist) srca da budu besprijekorno sveta pred Bogom i Ocem našim o Dolasku Gospodina našeg Isusa i svih svetih njegovih s njime.*“ Pavao je boravio u Solunu za svog drugog misijskog putovanja (Dj 17,15). Propovijedao je u sinagogi, ali ga Židovi nisu htjeli slušati. Uspjeh je postigao kod „bogobojaznih“ pogana. Morao je otići iz Soluna i bilo mu je zabranjeno da se tamo vrati ponovo. Zato u Solun šalje svog suradnika i prijatelja Timoteja. On je Pavla izvijestio o snažnoj vjeri solunske zajednice. Pavao je nesretan što sam ne može doći u solunsku zajednicu, zato piše Poslanicu i s njom ih učvršćuje u vjeri. Piše im: „*Braćo, molim vas i zaklinjem u Gospodinu Isusu: primili ste od nas kako treba živjeti da biste ugodili Bogu.*“ Svojoj zajednici želi rast u vjeri i stalnost pred Gospodinom. On ih moli i zaklinje u vjeru Isusa Krista. Tu se nazire iskonsko značenje blagoslova: usrdna molitva za spas drugih. Pavao pruža zajednici pouke o kršćanskom životu. Poučavanje se sastoji od tri odlomka: Bogu je ugodna bratska ljubav i marljivost u radu (1 Sol 4,1-12). Gospodin će zacijelo opet doći (1 Sol 4, 13). Kršćani u suživljenju s ostalim ljudima moraju se čuvati krivih tumačenja (1 Sol 5,12).

Evangelje (Lk 21, 25-28. 34-36)

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme reče Isus svojim učenicima: „*Bit će znaci na suncu, mjesecu i zvijezdama, a na zemlji bezizlazna tjeskoba naroda zbog huke mora i valovlja.* Izdisat će ljudi od straha i iščekivanja onoga što prijeti svijetu. Doista, sile će se nebeske poljuljati. *Tada će ugledati Sina Čovječjega gdje dolazi u oblaku s velikom moći i slavom.* Kad se sve to stane zbivati, uspravite se i podignite glave, jer se približuje vaše otkupljenje. Pazite na se da vam srca ne otežaju u proždrljivosti, pijanstvu i u životnim brigama te vas iznenada ne zatekne onaj dan, jer će kao zamka nadoći na sve žitelje po svoj zemlji. Stoga budni budite i u svako doba molite da uzmnognete umaći svemu tomu što se ima zbiti i stati pred Sina Čovječjega.“

Današnja 1. nedjelja došašća C, evanđelista Luke, donosi tzv. *eshatološki Isusov govor* ili navještaj posljednjih vremena i događaja. Luka govori, prije svega, da eshatološko vrijeme i događaji, *nisu trenutačni*, iako su iznenadni. Isus veli: „*Kad se sve ovo stane zbivati.*“ Važno je naglasiti da svaki čovjek i svaka generacija ima svoja *eshatološka*, presudna vremena i trenutke. Isus govori *apokaliptičkim* jezikom. Apokalipsa je strahovit događaj, katastrofa koja izaziva smak svijeta. Biblijski: četiri jahača Apokalipse: smrt, kuga, rat, glad. To su 'nemani' koje napadaju i uništavaju ljudski rad i ljudski rod. Kada zavlada *bolest*, ona donosi *smrt*. Kada zlo ljudsko izazove *rat*, nastaje i *glad* i *smrt*. Zapravo cijeli se ljudski život živi uz ili s apokalipsama. 'Nemani' apokalipse stalno su uz nas prisutne, samo povremeno, pojedina od njih izbije na vrh. Najteže je kad sve četiri djeluju zajedno. Isus upućuje na „*znakove*“ koji najavljuju Posljednje dane. No ti su znakovi zagonetni (usp. Mt 16, 2-3; Lk 12, 54). Isus nam hoće reći da su ti znakovi stalno među nama, samo ih ne znamo uočiti. Treba dakle, izučiti umijeće „*čitanja znakova vremena.*“ Treba ih najprije primijetiti, a onda procijeniti i na temelju toga izvesti zaključak za *popravak* i *napredak* kršćanskog života. Luka u evanđelju piše kako Isus upućuje na kozmičke katastrofe i na društvene bezizlaznosti: „*Bit će znaci na suncu, mjesecu i zvijezdama, a na zemlji bezizlazna tjeskoba naroda zbog huke mora i valovlja...Doista, sile će se nebeske poljuljati.*“ Ove katastrofe, za one koji su pravi, budni i zaposleni vjerom, Kristom i iščekivanjem, ti su znaci poticaj za ohrabrenje. Zašto su

katastrofe ohrabrenje? Isus kaže, zato: „*Jer se približava vaše otkupljenje.*“ Kršćani se kroz cijelu povijest pitaju, kada će doći dan našeg otkupljenja? Ali smisao kršćanske *nade* nije znati dan Dolaska, nego *živjeti evanđelje* u iščekivanju Gospodinova dolaska. Tako kršćanska zajednica treba shvatiti i shvaća da je iščekivanje Kristova ponovnog dolaska: *ishodište naše vjere*. Oni dani ili Onaj dan o kojem proroci govore, to je dan upravo određen Božjim nastupom, kako nas upozorava Isus u Lukinu evanđelju: „*Tada će ugledati Sina Čovječjega gdje dolazi u oblaku s velikom moći i slavo.*“ On dolazi s moći i slavom među nas da nas upita gdje smo bili i što smo radili? Zapravo, Božji nastup u svoj božanskoj slobodi čini od običnog dana Onaj dan. Nitko osim Boga ne može do kraja dokučiti njegove planove, ali naznake ostvarenja Božjega plana vidljive su svakome u dnevnim događajima. Božji nastup možemo primijeniti i na svaku pojavu *kozmičkih* i *društvenih* nevolja: suša, požar, poplava, izbijanje vulkana, monsunski vjetar, potres, prirodna zagađenost, ozonske rupe, otapanje ledenjaka, sve su to pojave za dugoročne klimatske promjene i prirodne kataklizme. Na društvenom planu naše stoljeće iznjedrilo je pregršt novih smrtonosnih bolesti: AIDS, kravlje ludilo, svinjska kuga, ptičja gripa i ... Na socijalnom planu: ratovi i teroristički masakri, neutaživa pohlepa i sebičnost, stvaraju socijalnu nesigurnost, socijalne nepravde i strah pred budućnošću. Bogati i sebični gospodari uništavaju siromašne i slabe. Mnogi ljudi, posebice mladi, ne vide perspektivu, gube povjerenje kako u život tako i u svoju mladost. S takvim osjećajem beznada lako upadaju u drogu i druge ovisnosti. „Evanđelje“ znači „Vesela vijest.“ Ali, u današnjem evanđelju, na 1. nedjelju došašća, Isus se javlja apokaliptičkim prikazom konca svijeta, što sigurno straši ljude, straši sve nas. Međutim, takav je dojam varav. Naprotiv, današnje nam evanđelje poručuje kako raspad svijeta i svemira ne znači i svršetak našega života. Što više, Isus nam poručuje kad se dogode strašne katastrofe, ne zapadajte u očaj. Oslobodite se straha i ne zapadajte u ništavilo, jer u meni gledajte Spasitelja i Osloboditelja. U svim našim nedaćama Krist nam ide u susret. Nakon svemirske kataklizme dolazi On i daruje nam život u punini, koji više ništa ne može uništiti. Isus poznaje napetosti i potrese u našem životu. Zato On veli: „*Pazite na se da vam srca ne otežaju u proždrljivosti, pijanstvu i u životnim brigama te vas iznenada ne zatekne onaj dan, jer će kao zamka nadoći na sve žitelje po svoj zemlji.*“ Dakle, dolazak Isusa Krista i Onoga dana zahtijeva istinsko kršćansko zalaganje: ne navezanost na zemaljska dobra, trijeznost i umjerenost, budnost ili pripravnost i ustrajnu molitvu: „*Stoga budni budite i u svako doba molite da uzmognete umaći svemu tomu što se ima zbiti i stati pred Sina Čovječjega.*“ Isus nam govori: „Nastojite po svaku cijenu hoditi životnim putem prema meni. Položite *nadu* u mene, samo sa mnom raspad svijeta i svemira neće vas uništiti. Tada ćemo smirene duše i zaufana srca moći u svaki čas „stati pred Sina Čovječjega.“ To znači: „biti spremni doći pred sud,“ s nadom da taj sud za nas neće biti koban, nego sretan. Gospodin nas poziva da naše iščekivanje njegova ponovnog dolaska bude prožeto i oplemenjeno *molitvom*. Poziva nas: „*Budni budite i u svako doba molite!*“ Kod sv. Tome Akvinskoga molitva je *interpretacija nade*. Gospodin nas je učinio sposobnima za *nadu* ako nas je naučio *moliti*. Benedikt XVI. ističe da čovjek koji u sve sumnja, ne moli jer se više ne nada, a čovjek koji je siguran samo u svoje sposobnosti, ne moli jer se uzda samo u sebe. A tko moli, nada se dobroti i moći koja nadilazi njegove sposobnosti. Dakle, *molitva je nada u ispunjenje*. A euharistija je molitva nade. U središtu spomen-čina zajednica moli: „Tvoju smrt, Gospodine, naviještamo, tvoje uskrsnuće slavimo, tvoj slavni dolazak iščekujemo.“ Iskustvo euharistije smješta nas u stanje iščekivanja Gospodinova dolaska i osposobljava nas za ostvarenje dara njegove ljubavi u povijesti. Čini nas sposobnima bdjeti i uči nas da ono najdragocjenije u životu *ne možemo posjedovati* snagom volje, *nego prihvatiti* snagom darovane ljubavi. Život je, dakle hod, hod ususret Boga k čovjeku i čovjeka k Bogu!

Pitanja za razgovor

- Kako prorok Jeremija ohrabruje svoj izmučeni narod, što im obećava? 1. čitanje.

- Što nam iz Psalma 25 kaže rečenica: „K tebi, Gospodine, uzdižem dušu svoju?“
- Kako sv. Pavao ohrabruje, u vjeri, solunske kršćane svojom Prvom poslanicom?
- Što je osnova Pavlove rečenice: „Uzajamno se ljubite i jedni druge pomažite?“
- Zašto Isus u 1. nedjelji došašća, u Lukinu evanđelju, govori o apokalipsi?
- Što je apokalipsa i čemu prethodi?
- Što je „Onaj dan,“ koja je važnost Isusa Krista za „Onaj dan?“
- Što svaki Kristov vjernik mora činiti u svom životu da bez straha dočeka „Onaj dan?“
- Na što nas upućuje Došašće i Kristov rođendan-Božić?

Molitva vjernika

- Gospodine, rasvijetli mudrošću svoga Duha Crkvu, navjestiteljicu tvoga spasenja, kako bi svaki čovjek u njoj mogao prepoznati svjetlo spasenja i znak tvoje trajne prisutnosti u svijetu, molimo te!
- Gospodine, obdari svojom ustrajnošću sve kršćane da budu vjerni suradnici tvog otkupiteljskog nauma, da žive sveto i tako pripremaju svijet za Tvoj dolazak u slavi, molimo te!
- Gospodine, mi s vjerom iščekujemo Kristov dolazak. Daj da mu idemo u susret pravednim životom, te kad dođe, primi nas u svoje kraljevstvo, molimo te!
- Gospodine, u nama ovdje sabranima, probudi duh molitve i obraćenja; ne dopusti da nam užici svijeta zapriječe dar radosti što je ti s ljubavlju daruješ, molimo te!
- Gospodine, nagradi vječnom radošću u svome kraljevstvu našu pokojnu braću i sestre koja su preminula s nadom u susret s tobom, molimo te!

Isuse, počinje novo vrijeme. Liturgijska je godina na početku. To je godina spasenja. Neka nam bude nova, neka nam bude na blagoslov. Otkrij nam tajne tvoga kraljevstva. Daj da se naše srce oduševi za tebe: za ljubav, za dobrotu, za radost za mir, molimo te!

Zaključak

Pripravimo se za Kristov rođendan – za Božić. Očistimo svoje srce; od grijeha, od zavisti, ljubomore, od mržnje. Ostavimo u njemu samo ljubav, blagost i dobrotu. Nemojmo se uspavati, „*budimo budni*,“ ne zanemarujmo zahtjeve koje Bog danas postavlja pred nas. Otkrit ćemo ih ako budemo pazili na *znakove vremena* i zahtjeve ljudi s kojima živimo. Upravo na početku došašća pozvani smo – unatoč nevoljama, neimaštini, zlu i grijehu – *probuditi u sebi nadu* koja nas čini sposobnima za prepoznavanje dobra kako u ljudima tako i u svijetu, nadu koja nas čini dionicima preobrazbe svijeta u *kraljevstvo Božje*. Advent je dakle, *vrijeme nade* koja se ne može izbrisati ako otvorimo srca i ako s vjerom i radosnim iščekivanjem kličemo: „Dođi Gospodine Isuse, Maranatha!“ Živite slobodni od ovih stvari koje prolaze. Prolazi obličje ovoga svijeta. Ne navezujte se za toliko toga što nema trajnost. Ne gradite svoj život na materijalnim dobrima koja su tako privremena. Neka vam ne oteža srce u proždrljivosti, pijanstvu i životnim brigama. Vi koji poznajete mene (Isusa) budite slobodni od toga. Bit će nevolja. Pokrenut će se sile zemaljske. Bit će znaci na nebeskim tijelima. Dogodit će se puno toga. Ali vi se ne bojte! Kad vidite da se to zbiva, podignite svoje glave prema oblacima, prema meni. Približilo se vaše otkupljenje! Na vama je da idete u susret tim danima. Živite slobodno i čekajte! Kaže nam Gospodin Isus. Isuse, Ti koji dolaziš, oslobodi nam srce od bremena života i daj nam radost hrlit tebi u susret. AMEN!